

կգրէ ու կսովրեցընէ վարժապետը նաեւ վանկերը, այսինքն բեն այբ՝ թա, այբ բեն՝ աբ, այբ զա գիմ՝ ազգ կապելը, քանի մը դասով, եւ այնուհետեւ տղուն ձեռքը ինչ գիրք ալ տրուի՝ կրնայ կարգալ, իհարկէ առաջ ծանր, եւ հետ զհետէ շուտ շուտ:

Այս օրինակով յուսամք թէ ըստ բաւականին կհասկըցուի թէ մեր ազգային դպրոցներուն մէջ ամէն բանէ առաջ բարեկարգելիքը դասառութեան ոճն է: Բայց այս եւս դիտելու արժանի պարագայ է որ վարժապետը պիտի նայի միշտ քանի մը տղու ի միասին դաս տալ, եւ ոչ թէ զատ զատ. ի միասին սովորող տղայք իրարու նայելով՝ բարի նախանձով մը կվառնին, աւելի մտադրութիւն կընեն լսածներուն, եւ առանց ձանձրանալու կսովորին ու միտք կպահեն:

Ահա այս կերպով պիտի սովրեցուի տղայոց նաեւ գիր գրելը: Վարժապետը սեւ տախտակին վրայ կգրէ քանի մը գիր, ու կապըսպրէ աշակերտաց որ իրենք ալ անոր տակը նոյն ձեւերը գրեն. երբոր ըստ բաւականին կնմանցընեն՝ կհրամայէ որ սեւաքարի կամ թղթի վրայ նոյն գրերը ձեւացընեն, ու ամենուն առջեւը անոնց պակասութիւնները կըրուցէ: Այս ոճով տղայք գիր գրելու գրծուար կարծուած արհեստը կրնան մէկ շաբթուան մէջ սովորիլ, թէպէտ եւ միակերպ ու մաքուր եւ անսխալ գրել սովորելու համար ժամանակի կարօտ են:

Թուաբանութեան սկզբունքը սովրեցընելուն ոճն ալ շատ գիւրդին է՝ սեւ տախտակին վրայ սկսելով, եւ շատ տղու իմիասին, եւ ոչ թէ ինչպէս շատը սովորած են՝ պատառ

մը թղթի վրայ ամէն մէկ տղուն թուանշաններ գրել տալով, ու խեղճ աշակերտաց արգէն չհասկըցած բաները աւելի ալ ձանձրաւի ընելով անոնց:

Քրիստոնէական սովրեցընելու ոճը սրն է: — Շատ դպրոցներու մէջ բռնուած կերպին նայելու որ լինիմք, նիւթապէս սերտել տալն է տղայոց՝ քրիստոնէականին ամէն մէկ հարցմունքն ու պատասխանները, առանց ամենեւին աշխատելու որ խեղճ տղայք գոնէ իրենց ըսած բառերուն պարզ նշանակութիւնը հասկընան: Դպրոցի մը մէջ երեք տարիէ իվեր կարգացող տղու մը հարցուցինք ատենով թէ ի մտաւն անբանից ինչ ըսել է. տղան առաջ կարմրեցաւ, յետոյ դարձաւ ըսաւ թէ մատուռ, . . . Ո՞ր գիտէ ասոր նման ուրիշ սրբան ծուռ հասկըցողութիւններ կըրտուէին՝ թէ որ վարժապետը ամենեւին թող չտար որ տղայք առանց հասկընալու բան մը սերտեն, եւ այնուհետեւ զկապանս բառը կապայ հասկըցող, պարսպապանաց բառը խոշոր հասկըցող, հաճի բառը մոլոր հասկըցող, զուք բառը լիւրի հասկըցող տղայք ու մարդիկ շատ չէին գտնուեր:

Աւելորդ կհամարիմք այս տեղ ըսելը թէ քերականութիւնը, պատմութիւնը, աշխարհագրութիւնը եւ ուրիշ ուսմունքները ինչ ոճով սովրեցընելու է. նախ՝ անոր համար որ ասոնց մէջ բռնուելու ոճը աւելի աշխատանքի կարօտ է, եւ երկրորդ՝ անոր համար որ միտք ունիմք ասոնց վրայ ուրիշ ատեն զատ զատ ալ խօսելու: — Առ այժմ՝ յաջորդ յօդուածին մէջ տեսնեմք թէ ճիշդ կանոնադրութիւն ըսածնիս ինչ բան է:

#### ՏՂՈՅ ՀԱՐԿԱԻՈՐ ԳՐԲԵՐ,

ՆՈՐ ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ. Աշխարհարաւ, նոր ոճով շինուած, որով տղայք քիչ ժամանակի մէջ կարդալ կսովորին անսխալ եւ առանց դժուարութեան, մեջի բազմաթիւ աղուոր պատկերներն ալ բաւական են գիրնէ գուարճացնելու: Գինն է 50 ղ.

ՆՈՐ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ. Այս Ընթերցարանը շինուած է որ միեւն յիմա դպրոցներու մէջ գրավարժութեամբ առաջ երբայու համար գործածուած գրաբառ խորին զրբերու տեղը բռնէ. լեզուն աշխարհարաւ լինելով՝ տղայք կարդացածին կհասկընան որով եւ չեն ձանձրանար, մանաւանդ որ Հեղինակը գիրնէ գուարճացընելու համար ամեն ջանք քրած է, աղուոր աղուոր պատմութիւններ, առակներ, խրատներ ու հարկաւոր տեղեկութիւններ ղնելով: Գինն է 1 ղուլլի 50 ղուլլի.